

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛЬОВИХ І ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувача кафедри польових і
овочевих культур, професор
 Олександр РУДІК
«31» серпня 2026 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Декан агробіотехнологічного
факультету, доцент

 Віктор ЗОРУНЬКО
«31» серпня 2026 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної та
методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ
«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 01

СИСТЕМИ АДАПТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий (магістерський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Н «Сільське, лісове, рибне господарство та
ветеринарна медицина»

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Н1 Агрономія

(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Агрономія

(назва освітньої програми)

**СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ**

Агробіотехнологічний факультет

(назва структурного підрозділу)

ОДЕСА – 2026

Робоча програма з освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Агрономія» спеціальності НІ Агрономія за другим (магістерським) рівнем.

Розробник: доктор с.-г. наук, професор Олександр РУДІК

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри польових і овочевих культур
Протокол № 1 від «31» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри польових і овочевих культур
доктор с.г. наук, професор Олександр РУДІК

Гарант освітньої програми Олександр РУДІК

«31» серпня 2026 р.

© Олександр РУДІК, ОДАУ, 2026 рік

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА СИСТЕМИ АДАПТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань Н «Сільське, лісове. Рибне господарство та ветеринарна медицина»	денна форма навчання	заочна форма навчання
	Спеціальність Н1 Агрономія Освітньо-професійна програма Агрономія	Обов’язковий компонент професійної підготовки	
Модулів – 1	Ступінь вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1й	1й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин		1й	1й
		Лекції	
120 год.		12	8
		Практичні, семінарські	
		20	8
		Самостійна робота	
		88	104
		Індивідуальні завдання:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 6			
	Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить, %:
для денної форми навчання – 32/88;
для заочної форми навчання – 16/104

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

У сучасних умовах системи землеробства мають забезпечувати стійкість і стабільність аграрного виробництва шляхом адаптації технологій до мінливих ґрунтово-кліматичних та погодних умов, збереження і відтворення родючості ґрунту, раціонального використання ресурсів та мінімізації негативного впливу сільськогосподарської діяльності на навколишнє середовище. З огляду на значну варіативність зовнішніх і внутрішніх факторів, стійкість та стабільність аграрного виробництва може забезпечити лише адаптивна система землеробства, здатна оперативно реагувати на зміни умов вирощування сільськогосподарських культур.

Предметом освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» є теоретичні, методологічні та практичні засади формування й функціонування адаптивних систем землеробства, спрямованих на узгодження технологій виробництва сільськогосподарської продукції з мінливими ґрунтово-кліматичними, погодними, біологічними та виробничими умовами.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у магістрів системного розуміння принципів, закономірностей і методів формування та функціонування адаптивних систем землеробства, набуття здатності обґрунтовувати й застосовувати сучасні технологічні рішення з урахуванням мінливості ґрунтово-кліматичних, погодних, біологічних та виробничих умов для забезпечення стійкого, ресурсоефективного, економічно доцільного та екологічно безпечного аграрного виробництва

Завданнями вивчення освітнього компонента є:

- ознайомлення здобувачів з теоретичними основами, принципами та закономірностями формування і функціонування систем землеробства;
- вивчення факторів, що визначають продуктивність агроценозів, та оцінювання їхньої мінливості у конкретних ґрунтово-кліматичних і виробничих умовах;
- опанування методів адаптації складових системи землеробства до конкретних ґрунтово-кліматичних, погодних і виробничих умов;
- формування вмій обґрунтовувати вибір технологічних прийомів з урахуванням дії лімітуючих, стресових та інших мінливих факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;
- розроблення адаптивних моделей землеробства, спрямованих на підвищення продуктивності та прибутковості аграрного виробництва, раціональне використання ресурсів, збереження і відтворення родючості ґрунту та забезпечення екологічної стійкості агроєкосистем.

Згідно з вимогами ОПП здобувачі повинні:

знати:

- теоретичні основи, принципи та закономірності формування і функціонування систем землеробства;
- фактори, що визначають продуктивність агроценозів, та закономірності їх впливу на ріст і розвиток сільськогосподарських культур;
- сутність, принципи та складові адаптивного землеробства;

- особливості адаптації сівозмін, систем обробітку ґрунту, удобрення та захисту рослин як способів зменшення негативного впливу обмежуючих, стресових та збурювальних факторів;
- сучасні технологічні, інформаційні та цифрові засоби моніторингу й управління агроценозами;
- критерії оцінювання продуктивності, ресурсної та економічної ефективності та екологічної стійкості систем землеробства.
- аналізувати умови функціонування агроценозів, визначати основні лімітуючі та збурювальні фактори, оцінювати їхній вплив і пов'язані з ними ризики для продуктивності сільськогосподарських культур.

вміти:

- обирати технологічні прийоми вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням мінливості умов середовища;
- розробляти моделі систем адаптивного землеробства та обґрунтовувати їх основні параметри;
- комплексно оцінювати ефективність запропонованих технологічних рішень;
- використовувати результати моніторингу агроценозів для оперативного коригування технологічних заходів та приймати обґрунтованих технологічних рішень з урахуванням мінливості факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» у здобувача вищої освіти набуваються:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати складні та комплексні проблеми.

ЗК 6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 7. Здатність працювати в умовах нестабільності та кліматичних трансформацій.

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

ФК 4. Здатність оцінювати ґрунтово-кліматичний потенціал зони, придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням екологічних, економічних та господарських вимог

ФК 5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або

мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

ФК 9. Здатність організовувати ефективну та прибуткову господарську діяльність з урахуванням ризиків поширення шкідливих організмів і впливу дестабілізуючих чинників.

Програмними результатами вивчення компонента є:

ПРН 2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та / або практичних задач і проблем агрономії.

ПРН 12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

ПРН 13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

ПРН 14. Приймати ефективні рішення у межах своєї компетенції, оцінювати в процесі виробництва ризики прояву шкідливих та небезпечних факторів із використанням сучасних інформаційних технологій.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усьо го	у тому числі					Усьо го	у тому числі				
		л	п	л	ін.	с. р.		л	п	л	ін.	с. р.
Модуль 1 Теорія і практика адаптивного землеробства												
Змістовий модуль 1. Наукові основи адаптивного землеробства												
Тема 1. Сучасні системи землеробства: наукові підходи, принципи адаптації та їх структура	20	2	2			16	20	2			18	
Тема 2. Агрокліматичне та ґрунтове середовище функціонування адаптивних систем землеробства .	20	2	4			14	20		2		18	
Всього ЗМ 1	40	4	6			30	40	2	2		36	
Змістовий модуль 2. Базові елементи адаптивного землеробства												
Тема 3. Агроекологічне районування як основа адаптації систем землеробства	20	2	4			14	20	2	2		16	
Тема 4. Ґрунтозахисні та контурно-меліоративні системи землеробства як основа формування стійких агроландшафтів	20	2	4			14	20	2	2		16	
Тема 5. Органічне землеробство як	20	2	4			14	20		2		18	

адаптивна система												
Тема 6. Точне землеробство як напрям адаптації аграрного виробництва	20	2	2			16	20	2				18
Всього ЗМ 2	80	8	14			58	80	6	6			68
Усього годин	120	12	20			88	120	8	8			104

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. Програма освітнього компонента

Модуль 1 Теорія і практика адаптивного землеробства

Змістовий модуль 1. Наукові основи адаптивного землеробства

Тема 1. Сучасні системи землеробства: наукові підходи, принципи адаптації та їх структура.

Сучасні наукові підходи до формування систем землеробства. Історично-еволюційний розвиток і основні принципи функціонування. Сутність адаптивності, стійкості, ресурсоефективності та екологічної спрямованості сучасного землеробства. Структура та основні складові системи землеробства: організація території, сівозміни, обробіток ґрунту, удобрення, захист рослин, регулювання водного режиму та інші технологічні елементи. Внутрішні взаємозв'язки та узгодження складових системи з мінливими ґрунтово-кліматичними, погодними та виробничими умовами.

Тема 2. Агрокліматичне та ґрунтове середовище функціонування адаптивних систем землеробства.

Характеристика основних агрокліматичних і ґрунтових факторів, що визначають продуктивність та стійкість агроценозів. Оцінювання теплових і водних ресурсів, режиму зволоження, ґрунтових властивостей та рівня родючості. Вплив мінливості температури, опадів, посух, водного режиму та властивостей ґрунту на функціонування систем землеробства. Лімітуючі та стресові фактори і способи адаптації до них. Обґрунтування вибору елементів системи землеробства відповідно до агрокліматичного та ґрунтового потенціалу території.

Змістовий модуль 2. Базові елементи адаптивного землеробства

Тема 3. Агроекологічне районування як основа адаптації систем землеробства.

Поняття та принципи агроекологічного районування. Оцінювання природно-ресурсного потенціалу та агроекологічних умов території. Врахування ґрунтових, агрокліматичних, рельєфних і гідрологічних факторів при диференціації територій. Агроекологічна оцінка придатності земель для вирощування сільськогосподарських культур. Розміщення культур і адаптація структури посівів та технологій відповідно до умов агроекологічних зон. Значення районування для підвищення прибутковості, стабільності, продуктивності, ресурсоефективності та екологічної стійкості систем землеробства.

Тема 4. Ґрунтозахисні та контурно-меліоративні системи землеробства як основа формування стійких агроландшафтів.

Причини та основні види деградації ґрунтів: водна ерозія, дефляція, деґуміфікація та погіршення фізичних властивостей ґрунту. Принципи ґрунтозахисного землеробства та їх адаптація до природних умов території. Сутність контурно-меліоративної організації території, диференціація агротехнологій з урахуванням рельєфу та ерозійної небезпеки. Ґрунтозахисні сівозміни, мінімізація механічного обробітку, рослинний покрив, лісомеліоративні та водорегулювальні заходи. Формування стійких агроландшафтів, збереження ґрунтової вологи й родючості та зниження ерозійних ризиків. Подолання наслідків воєнних уражень.

Тема 5. Органічне землеробство як адаптивна система.

Сутність, принципи та особливості органічного землеробства. Адаптація технологій до природних ресурсів і ґрунтово-кліматичних умов. Роль сівозмін, органічних добрив, покривних і сидеральних культур у підтриманні родючості ґрунту. Біологічні методи живлення та захисту рослин. Збереження біологічного різноманіття, ґрунтового покриву та природних механізмів регулювання агроценозів. Обмеження та можливості органічного землеробства в умовах мінливості клімату. Оцінювання його екологічної, ресурсної та економічної ефективності.

Тема 6. Точне землеробство як напрям адаптації аграрного виробництва.

Сутність, принципи та основні завдання точного землеробства. Просторова і часова неоднорідність ґрунтових властивостей, стану посівів та продуктивності поля як основа диференційованого управління. Використання GPS-навігації, геоінформаційних систем, дистанційного зондування, супутникових даних і безпілотних літальних апаратів для моніторингу агроценозів. Картографування врожайності та властивостей ґрунту. Диференційоване внесення добрив, насіння та засобів захисту рослин. Автоматизація технологічних операцій і використання даних для оперативного коригування технологій. Значення точного землеробства для раціонального використання ресурсів, підвищення продуктивності, зниження виробничих витрат та адаптації аграрного виробництва до мінливих умов.

5.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналіз середовища функціонування системи землеробства	2	
2	Розробка сівозмін для адаптивних систем землеробства	2	2
3	Проектування зональних технологій вирощування культур у сівозміні	2	2
4	Адаптація інтегрованого захисту	2	

	сільськогосподарських культур до умов сівозміни		
5	Оцінка систем землеробства за балансом біогенних елементів	2	
6	Прогнозування забезпеченості господарства органічними добривами та розрахунок балансу гумусу.	2	
7	Адаптація систем землеробства до природоохоронних обмежень території	2	
8	Формування агроландшафту та оцінка його стабільності	2	2
9	Диференційоване управління ресурсами в системі точного землеробства	2	
10	Проектування системи землеробства органічних господарств	2	2
	ВСЬОГО	20	8

5.3. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачами, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи. Вона формується в розрізі тематичного плану наукового дослідження здобувача. Публічні виступи із науковими доповідями, участь у конференції та наукові публікації здобувача можуть бути зараховані як індивідуальна самостійна робота відповідної тематики за певною змістовною частиною.

Реферат – це скорочений виклад тематики змістової частини освітнього компоненту, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається в послідовності: тема, предмет, (об’єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно до 10 друкованих аркушів формату А4. Реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання науково-інформаційної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька публікацій наукового змісту. До таких джерел належать, наукові публікації, навчальна література, методично-довідкова література. У вступі автор аргументує важливість та актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв’язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації

**Орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань
для самостійної роботи здобувачів**

1. Глобальні кліматичні зміни та їх вплив на аграрне виробництво.
2. Екотопічні фактори та їх значення для формування й функціонування сучасних систем землеробства.
3. Методологічні підходи до оцінювання та класифікації сучасних систем землеробства.
4. Місце та роль окремих складових у формуванні сучасних систем землеробства.
5. Основні положення та особливості контурно-меліоративної організації території в різних природно-кліматичних зонах України.
6. Біологічні основи раціонального розміщення культур у сівозміні та роль адаптивної селекції в сучасному землеробстві.
7. Селекція як складова адаптації рослинництва до глобальних кліматичних змін.
8. Адаптація систем землеробства, орієнтованих на вирощування культури — об'єкта дослідження кваліфікаційної роботи, до глобальних кліматичних змін.
9. Наукове забезпечення біологічних напрямів розвитку сучасних систем землеробства.
10. Інокуляція арбускулярними мікоризними грибами як елемент адаптації агроценозів до порушення та втрати ґрунтової біоти.
11. Роль деструкторів рослинних решток та особливості їх застосування для управління органічною масою в сучасних технологіях землеробства.
12. Технологія сидерації та її місце в адаптивних системах землеробства.
13. Вирощування біоенергетичних культур як чинник адаптації та диверсифікації систем землеробства.
14. Технічне забезпечення як передумова впровадження сучасних елементів адаптивного землеробства: No-Till, Mini-Till, Strip-Till та технологій точного землеробства.
15. Засоби автоматизації та контролю стану агроценозу як елемент сучасних адаптивних систем землеробства.
16. Перспективи та досвід використання дронів і наземних роботизованих систем у сучасному землеробстві.
17. Проблеми забур'яненості агроценозів та використання культур із генетично сформованою стійкістю до гербіцидів.
18. Місце власного наукового дослідження в системі зонального та адаптивного землеробства.
19. Адаптація систем землеробства до дефіциту води та посух.
20. Зрошення як інструмент адаптації агроценозів до кліматичних змін.
21. Управління родючістю ґрунту в адаптивних системах землеробства.
22. Заходи запобігання ерозії, дегуміфікації, ущільненню та вторинному засоленню ґрунтів.

23. Оптимізація структури посівних площ з урахуванням природних, економічних та кліматичних факторів.
24. Покривні культури правлін, управління рослинними рештками та ґрунтовим покривом в адаптивному землеробстві.
25. Інтегрований захист рослин як складова адаптивних систем землеробства.
26. Оптимізація витрат ресурсів у системах адаптивного землеробства.
27. Екологічна стійкість агроценозів як критерій ефективності адаптивних систем землеробства.
28. Диференційоване управління агроценозами на основі просторової неоднорідності ґрунтів і посівів: моніторинг та дистанційне зондування ГІС-технології.
29. Роль адаптивних систем землеробства у забезпечення зайнятості сільського населення.
30. Роль адаптивних систем землеробства у вирішенні соціально-економічних проблем та розвитку територіальних громад.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять. Передбачається участь здобувачів у вебінарах, тематичних конференціях, виступах з доповідями. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій;
- участі в семінарсько-практичних заняттях.
- розв'язання практичних завдань для формування вміння і навичок прикладного застосування теоретичних знань;
- аналіз та розбір практичних ситуацій;
- проведення консультацій для пояснення певних теоретичних положень дисципліни; виконання самостійної роботи.

Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, інформаційних ресурсів.

Під час проведення лекційних і семінарсько-практичних занять з освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» застосовують інноваційні, словесні, наочні та практичні методи навчання.

Найбільш часто на х використовується пояснювально-інформативний метод з елементами проблемного підходу. Лекційний курс ведеться з використання мультимедійної техніки, що забезпечує необхідну візуалізацію при розкритті змісту конкретної теми.

Проведення семінарських та практичних занять передбачає використання комплексу прийомів, які дозволяють розвивати творче мислення здобувачів, вміння аргументовано відстоювати свою позицію, формулювати чітку логіку мислення – це дискусії з питань, що виходять за межі лекційного матеріалу,

надання пріоритету питанням, які відведені для самостійного вивчення. При проведенні занять з освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» застосовують словесні (бесіда, пояснення, розповідь, дискусія), інноваційні (мозковий штурм, робота в групах), наочні (ілюстрація, демонстрація). Відповідність програмних результатів та методів навчання зазначено у табл. 1.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та / або практичних задач і проблем агрономії.	<i>словесні</i> – розповідь, пояснення, диспут; <i>наочні</i> – демонстрація, ілюстрація; <i>практичні</i> – проектного навчання, ситуаційного аналізу та оцінки ризиків, кейс-метод; <i>за логікою викладення</i> – індукція, дедукція; <i>за рівнем пізнавальної активності</i> - репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі.
ПРН 12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.	<i>словесні</i> – пояснення, диспут; <i>наочні</i> – демонстрація; <i>практичні</i> – проектного навчання, ситуаційного аналізу та оцінки ризиків, кейс-метод; <i>за логікою викладення</i> – індукція, дедукція; <i>за рівнем пізнавальної активності</i> - репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі.
ПРН 13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.	<i>словесні</i> – пояснення, диспут; <i>наочні</i> – ілюстрація; <i>практичні</i> – кейс-метод, проблемно-пошуковий, аналітичний, рольове моделювання, дискусія, презентація; <i>за логікою викладу</i> – індукція, дедукція; <i>за рівнем пізнавальної активності</i> - репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі.
ПРН 14. Приймати ефективні рішення у межах своєї компетенції, оцінювати в процесі виробництва ризики прояву шкідливих та небезпечних факторів із використанням сучасних інформаційних технологій.	<i>словесні</i> – пояснення, диспут; <i>наочні</i> – ілюстрація; <i>практичні</i> – кейс-метод, проблемно-пошуковий, аналітичний, рольове моделювання, дискусія, презентація; <i>за логікою викладу</i> – індукція, дедукція; <i>за рівнем пізнавальної активності</i> - репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 313-заг від «31» серпня 2026 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компоненту (незалежно від форми контролю) в Університеті оцінюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «незараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання наведена в таблиці 3.

Таблиця 3.

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	

			задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна			
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістові модулі, за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.).

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-100)	Бал заохочувальний	
Модуль 1 33 бали	≤ 10% від суми балів за	доповідь на науковій студентській конференції
		активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
		підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.

Модуль 2 67 балів	модуль	призове місце в олімпіаді
		підготовка наукової публікації
		виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5):

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Іспит								
Модуль 3 (М 3)			Модуль 4 (М 4)					100
Поточний контроль – 18			Поточний контроль – 52					
T1	T2	МК	T3	T4	T5	T6	МК	
9	9	15	13	13	13	13	15	
Σ= 33 балів			Σ= 67 балів					
Біспит = (М3 + М4) =100								

* T1, T2, T3..... – теми змістовного модуля; МК – модульний рубіжний контроль

Відповідно до «Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 313-заг від «31» серпня 2026 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Агрономія» спеціальності Н1 «агрономія».
2. Методичні вказівки і завдання для практичних занять з освітнього компонента «Системи адаптивного землеробства» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н1- Агрономія / Розробник: Рудік О,Л.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Розвиток інтенсивних систем землеробства на зрошуваних землях України: науково-технологічне забезпечення: методичні рекомендації / за ред..

чл.-кор. НААН Р.А. Вожегової. - Херсон, «ОЛДІ-ПЛЮС» 2020. – 254 с.

2. Адаптивні технології вирощування зернових колосових культур і кукурудзи: рекомендації / В.М. Юла, П.В. Романюк, В.В. Камінська, К.М. Олійник, Н.М. Асанішвілі, Б.В. Мушик, О.М. Дрозд. Вінниця: ТОВ “Твори”, 2020. 64с.

3. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. 5-те вид., виправ., допов. Львів: НВФ "Українські технології", 2020. 806 с.

4. Наукові основи адаптації систем землеробства до змін клімату в Південному Степу України : монографія / за наук. ред. чл.-кор. НААН Р. А. Вожегової ; Нац. акад. аграр. наук України, Ін-т зрошув. землеробства НААН. - Херсон: Олді-плюс, 2018. - 751 с.

5. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні: монографія / за ред. д-ра с.-г. наук, проф., акад. НААН Я.М. Гадзала, д-ра с.-г. наук, проф., чл.-кор. НААН В.Ф. Камінського. Київ: Аграрна наука, 2016. 592 с.

9. ДОПОМІЖНА

1. Адаптивні системи землеробства : підручник. / За ред. Гудзя В. П. [Гудзь В.П., Шувар І.А., Юник А.В. та ін.] – Київ : «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.

2. Адаптивні системи землеробства : навч. посібник / З. М. Томашівський, П. Д. Завірюха ; ЛДАУ. – Львів, 2001. – 184 с.

3. Адаптивні системи землеробства / І. Д. Примака, В. М. Ткачук, О. І. Примака, М. В. Войтовик; ред.: І. Д. Примака. - Вінниця. - Біла Церква : Нілан-ЛТД : Білоцерків. держ. аграр. ун-т, 2013. - 677 с

4. Гудзь В.П., Приймак І.Д., Рибак М.Ф., та ін.. Адаптивні системи землеробства. Навчальний посібник. - Київ: Центр учбової літератури. 2007. – 336 с.

5. Концепція охорони ґрунтів від ерозії в Україні, Харків, 2008.

6. Раціональні сівозміни в сучасному землеробстві. Посібник. За ред. І.Д. Примака. - Біла Церква, 2003.

7. Сівозміни в землеробстві України. За ред. В.Ф. Сайко- Київ: Аграрна наука, 2002.

8. Ромащенко М.І., Балюк С.А. Зрошення земель в Україні. Київ: Світ. 2000.

9. Механічний обробіток ґрунту в землеробстві. Посібник. За ред. І.Д. Примака. – Біла Церква, 2003.

10. Лихочвор В. В. Рослинництво. Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур / В. В. Лихочвор, В. Ф. Петриченко - Львів : НВФ «Українські технології», 2006. 730 с.

11. Основи органічного виробництва.: навч. посіб. для студ. агр. вищ. навч. закл. / Стецишин П.О., Пиндус В. В., Рекуненко В.В та ін.. Вид 2-ге змін. і доповн. Вінниця: Нова книга, 2011. 552с.

12. Паламарчук В. Д., Климчук О. В., Поліщук І. С., Колісник О. М., Борівський А. Ф. Еколого-біологічні та технологічні принципи вирощування польових культур. Вінниця, 2009. 636 с.

13.Паламарчук В. Д., Поліщук І. С., Венедіктов О. М. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві. Вінниця, 2011. 432 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Агроекологічний журнал <http://journalagroeco.org.ua/>
2. Агроном <https://www.agronom.com.ua/>
3. Біоенергетика <http://be.bio.gov.ua/>
4. Генетичні ресурси рослин <http://genres.com.ua/ua/>
5. Збалансоване природокористування <http://journals.uran.ua/bnusing>
6. Землеробство та рослинництво <http://journal-agriplant.com>
7. Новітні агротехнології <http://plant.gov.ua/>
8. Всесвітній журнал сільськогосподарських наук
<https://idosi.org/wjas/wjas.htm>
9. Глобальний журнал сільськогосподарських наук
<https://www.ajol.info/index.php/gjass>
10. Світове сільське господарство <http://www.world-agriculture.net/articles>
11. Всесвітній журнал сільськогосподарських досліджень
<http://www.sciepub.com/journal/WJAR>
12. Сільськогосподарська наука і практика
<https://www.agrisp.com/index.php/agrisp/issue/archive>